

Віталій Юнгер,
*кандидат медичних наук,
заступник головного лікаря з поліклінічної роботи
клінічної лікарні Феофанія*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Вирішення певної суспільної проблеми через систему державного управління неможливе лише шляхом орієнтації на тогочасні особливості і вимагає реформування усїєї сфери державного управління. Так само, коли йдеться про повоєнне відновлення системи охорони здоров'я, державно-управлінські рішення залежать від багатьох невідомих факторів. Зі свого боку, побудова якісно нової системи охорони здоров'я в повоєнний період потребує формування стратегічного бачення держави щодо зазначених процесів. Стратегії реформування системи охорони здоров'я, розроблені та затверджені урядом в ХХІ столітті, насправді мають формальний характер і поставлених цілей неможливо досягти за допомогою тих планів дій, які були запропоновані для їх реалізації. Причинами цього є відсутність методологічних положень формування та реалізації стратегій державного управління, а також неможливість реалізації стратегічного планування в системі державного управління.

В умовах війни питання методології формування стратегічних положень державного управління для цілей відновлення є вкрай важливими і потребують трансформації, адже воєнні дії супроводжуються низкою невизначених факторів, а їх наслідки можуть бути не тільки різноманітними, але й мати внутрішньо системний та зовнішній характер.

Зважаючи на сучасні теоретико-методологічні положення стратегічного планування та аналізу, вбачаємо, що процес формування та реалізації Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я має передбачати такі послідовні етапи:

1. Створення робочої групи з розробки Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я.

2. Визначення процедури затвердження робочої групи з розробки стратегії та формування забезпечення її діяльності.

3. Характеристика складових процесу розробки стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я:

- визначення місії та цілей Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я;

- оцінка стану зовнішнього та внутрішнього середовища системи охорони здоров'я на основі методів стратегічного аналізу;

- формування завдань Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я;

- розробка плану дій з реалізації стратегічних цілей та завдань Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я;

- оцінка впливу Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я на ключових стейкхолдерів;

- попередня оцінка ефективності заходів з реалізації Стратегії.

4. Розробка плану заходів із реалізації Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я суб'єктами державного управління.

5. Встановлення відповідальності суб'єктів державного управління за досягнення цілей Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я.

6. Характеристика складових процесу верифікації змісту Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я з інститутами громадянського суспільства:

- оприлюднення та обговорення Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я для урахування думки інститутів громадянського суспільства;

- верифікація пропозицій зацікавлених сторін щодо змісту стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я;

- погодження змісту стратегії із суб'єктами реалізації державних політик, які прямо або опосередковано пов'язані з повоєнним відновленням системи охорони здоров'я;

- погодження змісту Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я із донорами.

7. Затвердження Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я Кабінетом Міністрів України.

8. Реалізація Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я.

Перший етап – **організаційний** - передбачає два підетапи: 1. Створення робочої групи з розробки Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я. 2. Визначення порядку (процедури) затвердження робочої групи з розробки стратегії та формування забезпечення її діяльності.

Другий етап - **процедурно-аналітичний етап** - є найбільш відповідальним та більшою мірою характеризує методологічні положення стратегічного планування.

Зокрема запропоновано виділяти такі підетапи:

- *оцінка стану зовнішнього та внутрішнього середовища системи охорони здоров'я*. Зазначений підетап є ключовим, адже лежить в основі подальшого стратегічного аналізу та формування стратегічних цілей повоєнного відновлення системи охорони здоров'я.

Під час вивчення стану системи охорону здоров'я варто врахувати такі об'єкти, що характеризують наслідки російсько-української війни:

- інфраструктурні наслідки;
- кадрові наслідки;
- матеріальні наслідки;
- фінансові наслідки.

Ключовими для формування стратегічних цілей повоєнного відновлення системи охорони здоров'я є методи стратегічного аналізу, інформаційним джерелом якого будуть дані, зібрані та сформовані на основі попередніх етапів аналітичної діагностики.

Вагомою частиною процедурно-аналітичного етапу є визначення місії, візії та стратегічних цілей відновлення системи охорони здоров'я. Відповідно до зазначених положень, визначають стратегічні цілі. Для забезпечення реалізації стратегічних цілей формуються спільні завдання.

Визначальним етапом, який є основою формування якісного підходу до розробки стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я, є оцінка її впливу на ключових стейкхолдерів.

Завершальною компонентою процедурно-аналітичного етапу є попередня оцінка ефективності заходів реалізації стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я, що передбачає:

1) аналітичну діагностику результатуючих документів та їх відповідність результатам оцінки зовнішнього та внутрішнього середовища і стратегічного аналізу;

2) внесення корективів до змісту стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я та плану дій з її реалізації.

Третій етап – **процес верифікації змісту стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я**, що виділяється нами вперше, як вагома складова формування Стратегії. На цьому етапі пропонуємо здійснити такі дії:

- оприлюднення Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я;
- обговорення Стратегії повоєнного відновлення із інститутами громадянського суспільства;
- верифікацію пропозицій зацікавлених сторін щодо змісту стратегії повоєнного відновлення;
- погодження змісту стратегії з суб'єктами реалізації державних політик, які прямо або опосередковано пов'язані з повоєнним відновленням системи охорони здоров'я;
- погодження змісту Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я із донорами.

Четвертий етап – **затвердження стратегії повоєнного відновлення** - здійснюється відповідно до діючого законодавства, в чергу той час, як ухвалення результуючого документу законодавчою владою або Кабінетом Міністрів України, фактично означає **старт реалізації Стратегії повоєнного відновлення**, який є п'ятим, заключним, етапом методологічних положень формування та реалізації Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я.

Таким чином, розроблені методологічні положення мають комплексний та адаптивний характер, що свідчить про якісно новий підхід до формування Стратегії повоєнного відновлення системи охорони здоров'я. У результаті нами отримано багаторівневу структуру методологічної конструкції, застосування якої враховує сучасні підходи до стратегічного планування і властивості системи охорони здоров'я та наслідків російсько-української війни.